STEFANO M. LANZA
Vytauto Didžiojo universitetas

Die Gewalt einer Sprache ist nicht, dass sie das Fremde abweist, sondern, dass sie es verschlingt.
J. W. Goethe

Kalba stipri ne todėl, kad ji atstumia visa, kas svetima, o todėl, kad tai, kas svetima, ji praryja.
J. V. Gėtė

DĖL TRIJŲ SKOLINIŲ IŠ ITALŲ KULINARIJOS

Šiame straipsnyje aptariami trys neseniai Lietuvoje paplitę itališkų patiekalų pavadinimai: *calzone*, *carpaccio* ir *tiramisù*. Nė vienas iš jų nėra pateikiamas nei *Dabartinės lietuvių kalbos žodyne*, nei tarptautinių žodžių žodynuose (TŽŽ 2001 ar VV TŽŽ 2003). Apie juos nėra įrašų nei Valstybinės lietuvių kalbos komisijos, nei Lietuvių kalbos instituto konsultacijų bankuose, taip pat nerasta ir kalbininkų rekomendacijų. Rašytinėje kalboje jie paprastai pasitaiko restoranų valgiaraščiuose. Iš ten *carpaccio* ir *tiramisù* pateko į Albinos Šiupienienės 2005 m. išleistą parankinę knygelę *Į pagalbą valgiaraščių tvarkytojams* tiesiog kaip itališki patiekalų pavadinimai. Jie nebuvo svarstomi kaip galimi skoliniai, jų teiktinumo lietuvių kalbai klausimas neliestas, o išversti aprašomuoju būdu: *žalios jautienos užkanda* (it. *carpaccio di manzo*) ir *žalių lašišų užkandėlė* (it. *carpaccio di salmone*) bei *kavos pyragaitis* (it. *tiramisù*) (Šiupienienė 2005: 97, 100).

Onomasiologijos teorinėje literatūroje tradiciškai skiriami trys įvardijimo (kaip pavadinimo veiksmo) tipai: a) kai kalbos sistemoje jau esantis žodis taikomas naujam objektui (reikšmės skolinys); b) kai kuriamas naujas žodis naudojantis savos kalbos ištekliais (naujadaras); c) kai svetimos kalbos modelis pritaikomas prie savos kalbos sistemos, originalo raišką daugiau ar mažiau keičiant fonetiškai, morfologiškai (skolinys) (plg. Grzega 2003: 22).

Aprašomasis naujos tikrovės apibūdinimas yra pirminis pažinimo proceso etapas. Tiesiog aiškinama, kas yra ta nauja realija. Suvokiant aprašomuosius žodžių junginius kaip leksinius vienetus, būtų galima laikyti naujos tikrovės apibūdinimą primityviu naujadaro kūrimo procesu. Aprašomieji junginiai yra *primityvūs* iš esmės dėl dviejų priežasčių: 1) jie nepatogūs vartoti – dviejų ar daugiau žodžių junginiai vienai sąvokai vadinti prieštarauja kalbos ekonomiškumo principui; 2) retai kada jie yra pakankamai tikslūs: *žalios jautienos užkanda* gali būti patiekalas, kuris visai nėra italų *carpaccio*; kiek tiksliau (bet ir gremėzdiškiau) būtų *tokia itališka žalios jautienos nugarinės arba lašišos filė užkanda*[1]; dar neapibrėžtesnis, todėl ir netinkamas italų *tiramisù* pavadinti, yra *kavos pyragaitis*[2].

Kalbos norminimo gairės seniai įsigalėjusios[3], dabar remiamasi šiais Lietuvių kalbos komisijos patvirtintais principais: 1) nepriimti skolinių, kuriuos gali pakeisti savi lietuviški žodžiai, atitikmenys; 2) lietuvinti skolinius, jei pakeisti jų savais žodžiais neįmanoma (plg. 2007 m. *Bendrieji naujųjų skolinių norminimo kriterijai*). Katrą tikslingiau vartoti – skolinį ar lietuviškos formos leksinį vienetą (jau esantį ar pasidarytą naujadarą), spręstina ištyrus pačius skolinius, jų sandarą, vartoseną[4], santykius su sistema (plg. Pupkis 2005: 252).

C A L Z O N E

Itališkai *calzone* (tariama [kal'tsone][5]) vadinama ypatinga picos rūšis. Ant kočiotos tešlos skritulio (picos pagrindo) iš pradžių suberiamas įdaras. Paskui tešlos skritulys perlenkiamas, ir gautos dvi pusės palei kraštus sulipina-

---

1 A. Šiupienienės siūlomi „terminai" neatitinka kalbos ekonomiškumo ir nuoseklumo principų: tas pats *carpaccio* aiškinamas kaip *užkanda*, jei iš mėsos, o kaip *užkandėlė*, jei iš žuvies.

2 Tradiciniame šio saldėsio recepte kava toli gražu nėra pagrindinė sudedamoji dalis.

3 Trumpą lietuvių kalbos norminimo istoriją žr. Pupkis 2005: 251–252.

4 Šiame straipsnyje remiamasi, jei nenurodyta kitaip, *Google* paieškos įrankio rastų puslapių duomenimis. Kiekybiškai *Google* statistiniai duomenys nepatikimi: tai viso labo apytikris puslapių skaičiavimas (beje, tos pačios užklausos rezultatai skiriasi naudojant kitus paieškos įrankius, net ir pateikus tą pačią užklausą su tuo pačiu įrankiu, bet iš skirtingų šalių). Tačiau *Google* yra labai pravartus, kai norima rasti vartosenos pavyzdžių, nes rodomi puslapiai yra neginčytini kalbos faktai. Be to, interneto kalba – tokia įvairi, kad gaunami rezultatai nėra vien tik rašytinės kalbos pavyzdžiai (apie ypatingas interneto kalbos savybes ypač plg. Crystal 2001).

5 Tarimas čia ir toliau pateikiamas pagal tarptautinę IPA transkripciją.

mos. Taip paruoštas pusmėnulio formos valgis šaunamas į orkaitę. Tokios formos pūstas kepinys jau XVII amžiuje, kai pirmą kartą (pagal DELI 1999) buvo užfiksuotas žodis *calzone*, priminė viršutinę kelnių (it. *calzone*, tarm. *cazone*) kinkos išpūstą dalį. 1877 m. išleisto *Vocabolario napoletano-italiano* (*Neapoliečių–italų žodyno*) autorius R. Andreolis (R. Andreoli) aiškina: „[*calzone*] tai toks įdarytas paplotėlis, kurio forma panaši į kelnių kinką ties šlaunimi ir kurį bus tikslinga ir toliau vadinti savu pavadinimu *calzone*.“

Dabartinėje lietuvių kalboje nėra žodžio, kuris tiksliai atitiktų italų *calzone*. Todėl pagal anksčiau minėtus principus jis turi būti sulietuvinamas arba keičiamas lietuvišku pasakymu. Sakytinėje vartosenoje dažnai girdėti kalbant apie *kalconę* ar *kalconą*, bet parašyta tokia adaptuota forma – itin reta[6]. Atrodo, kad fonetinė skolinio sandara lietuvių kalbėtojams visiškai aiški, gana tiksliai atkuriamas originalo tarimas. Tai gali būti ir priežastis, kodėl – dar nesant bendrinės kalbos normos – dažniau tenkinamasi autentiškos rašybos raiška, pvz.: *Tikrai labai skanios picos, ypač calzone*; *Galite kepti ir uždarąją „calzone“ tipo picą*; *Kaip italai elgiasi su calzone picom*; *Įdarytai picai (calzone) tešla ruošiama taip pat*. Kaip matyti iš pavyzdžių, prie itališko žodžio neretai pateikiamas tam tikras jo reikšmės paaiškinimas, dar plg.: *Kumpio ir ananasų calzone (perlenkta pica)*; *Calzone (uždara pica): sūris, kumpis, pievagrybiai, „salsa“, svogūnai, grietinė*; *„Calcone“ – iškart pagerinsite nuomonę apie picas! tai uždara pica*; *Vegetariška „Kalcone“ 13,90 lt perlenkta pica su baklažanų, špinatų įdaru*; *Perlenktoji / Calzone. padažas, sūris, kumpis, grybai, paprikos*. Nors apskritai rasta mažai pavyzdžių, pažymėtina, kad vartosenoje pasitaiko jau ne vienas aprašomojo pobūdžio pasakymas, plg.: *įdaryta pica*, *perlenkta pica*, *perlenktoji (pica), uždara pica*. Kaip terminai galėtų tikti nebent įvardžiuotinės formos, pavyzdžiui, minėta *perlenktoji pica*.

Kitose kalbose *calzone* įsigali kaip skolinys, plg.: *Tasty, economical and easy to fix, a calzone would make a fine lunch or dinner sandwich*; *Calzone ist eine gefüllte Pizza*; *Qui peut résister devant une pizza italienne, devant une calzone bien garnie?*; *Que bueno el calzone con una cervecita bien helada...*; *И да, и нет – кальцоне, это не что иное, как одна из разновидностей пиццы*[7]. Rašyba dažnai fonetiškai neadaptuota, tačiau žodis morfologiškai įformina-

[6] Rasta *kalcone, kalzone, calcone, kalcioni*. Morfologiškai įformintos formos pavyzdžių nepavyko rasti.

[7] Kartais *calzone* vartojama junginyje su *pizza*, plg.: *a pizza calzone*, *eine Pizza Calzone*, *une pizza calzone*.

mas, plg.: *two calzones*; *zwei groβe Calzonen*; *les calzones*; *los calzones*[8]. Kiek svyruoja giminė net tos pačios kalbos pavyzdžiuose. Vokiečių ir prancūzų kalbose vyrauja moteriškosios giminės formos, ispaniškai *calzone* rastas vien tik vyriškosios giminės, o rusiškai niekatrosios giminės.

Sprendžiant, koks turi būti lietuviškas it. *calzone* pavadinimas, pirmiausia vis dėlto reikėtų pripažinti, kad *calzone* – ne pica, o savitas kepinys. Vietoj kalbiškai neekonomiško bei reikšmės požiūriu netikslaus junginio *perlenktoji pica* siūloma palaikyti vartosenoje jau pasitaikantį adaptuotą skolinį *kalcònė*[9]. Sulietuvintas pavadinimas labiau tinka svetimų kraštų realijoms pavadinti nei pasidarytas savas atitikmuo, be to, sistemiškai jis pridera prie kitų nelietuviškus patiekalus įvardijančių skolinių (plg. *pica*).

C A R P A C C I O

Carpaccio (tariama [karpat'tʃo]) iš esmės yra simbolinis patiekalo pavadinimas: jis neturi jokio semantinio ryšio su patiekalo sudedamosiomis dalimis, jo sudėties neapibūdina. Kaip reta, žinoma šio žodžio atsiradimo data ir net vieta. Venecijoje 1963[10] m. kavinės *Harry's bar* ekscentriškas savininkas Džiuzepė Čiprianis (Giuseppe Cipriani) sugalvojo naują patiekalą išrankiai klientei, kuri negalėjo valgyti nei virtos, nei keptos mėsos. Ploniems marinuotiems žalios jautienos griežinėliams pavadinti nusižiūrėta į miesto aktualijas. Tais metais birželio–spalio mėnesiais veikė žymaus tapytojo Vitorės Karpačo (Vittore Carpaccio) paveikslų paroda. Taip dailininko pavardė tapo proginiu patiekalo pavadinimu. Šis grynas okazinis darinys vėliau, populiarėjant patiekalui ir pačiam jo gaminimo būdui, įsitvirtino leksikos sistemoje. Užsienyje *carpaccio* plito kaip egzotizmas ir kulinarijos terminas (jis jau užfiksuotas 1973 m. prancūzų GR ir 1974 m. anglų OED).

---

[8] Rusų kalboje žodis *кальцоне* atrodo nekaitomas, plg.: *Для Кальцоне мне нравится не очень крутое тесто без опары*; *Разница с кальцоне опять же в размере и принципе жарки.*

[9] Tiesa, dėl tam tikrų priežasčių labiau tiktų variantas *kalcònas*. Jis yra fonetiškai tikslesnis, nes it. *calzone* galinis [n] nėra minkštas. Be to, *kalconas* išlaiko originalo giminę (it. *calzone* yra būtent vyriškosios g.) ir yra dėsningesnis, palyginus su kitais skoliniais iš italų kalbos (plg.: *balcone* > *balkonas, cartone* > *kartonas*, *vasone* > *vazonas*). Tačiau it. galūnė *-e* natūraliau siejama su lietuviška moteriškąja *-ė*, ir čia turbūt veikia analogija su moteriškosios giminės *pica*, todėl forma *kalconė* turėtų būti perspektyvesnė.

[10] Šiuos metus rodo visi italų kalbos žodynai. Kai kurie internetiniai šaltiniai nurodo skirtingus metus ir pasakoja kitokias šio patiekalo atsiradimo bei pavadinimo aplinkybes.

Lietuvos ryto korespondentas iš Italijos, rašydamas (2006 06 12) straipsnyje apie *karpačą*, ironiškai teigė: „[į]sivaizduoju, lietuvių kalbos gryninto-jai, matyt, jau svarsto, kaip čia tiksliau išvertus tą itališką svetimybę, juk su karpiais ji niekaip nesusijusi. [...] mūsiškiai kalbos grynintojai šįsyk turėtų likti it musę kandę, nes beveik visuose Lietuvos restoranuose šiuo metu siūlomas patiekalas pavadintas garsaus tapytojo vardu. O vardus iškraipyti – labai negražu.“[11] Tokį trafaretinį humorą greičiausiai bus lėmę čia anksčiau minėti gremėzdiški aprašomieji junginiai. Iš tikrųjų jų ir nereikia. Tuo la-biau, nėra ką versti. Kai iš tikrinio vardo padaromas bendrinis daiktavardis, įprasta ne sukurti savą pakaitą, o tiesiog adaptuoti skolinį, pvz.: *begonija* (iš botaniko mėgėjo M. Begono pavardės), *karnotitas* (iš prancūzų mineralogo M. A. Karno pavardės), *keinsizmas* (iš anglų ekonomisto J. M. Keinso pavar-dės), *voltas* (iš italų fiziko A. Voltos pavardės) ir t. t.

Klausimas – kuri skolinio forma laikytina tinkamiausia. Kadangi tapytojo pavardė adaptuojama *Karpãčas*, atitinkamai patiekalo pavadinimas turėtų būti – morfologiškai įforminant[12] – *karpačas*. Tačiau vartosenoje *karpačas* – retas. Be daugelio neadaptuotų *carpaccio* pavartojimo pavyzdžių, rasta ir kitų mažiau ar daugiau sulietuvintų variantų, plg.: *Kai tik atsidarė ši vieta – sužavėjo nuostabiu karpačio*; *karpačio pjaustome labai plonomis riekelėmis ir dedame tiesiai ant lėkštės*; *vynas per daug nesipjauna su sūdytos ir šviežios la-šišos karpačiu*[13]; *verta paminėti jautienos bei lašišos carpacio, kurie kiek netra-diciškai patiekiami kaip salotos*. Dažniausiai pasitaiko nekaitoma adaptuota forma *karpačio*. Formos *karpačas* pavyzdžių vos vienas kitas, o minėtas įna-gininkas *karpačiu* (koks būtų vardininkas? – *karpačis, karpačias*?) – pavienis pavartojimo atvejis. Iš dalies sulietuvintos ir visai nelietuvintos formos pagal anksčiau minėtus principus negali būti laikomos norminėmis. Formos *kar-pačio* (su *i*) paplitimą greičiausiai lemia šioks toks panašumas su originalo rašyba ir tai, kad lietuviškai minkštasis [tʃ] prieš užpakalinės eilės balsius – ypač prieš *o* – yra kur kas dažnesnis nei kietasis. Retesnės formos *karpačas* (be *i*) privalumas yra jos morfologinis įforminimas.

Pastaruoju metu adaptuojant skolinius su galūniniu dusliuoju [tʃ] (ir skardžiuoju [dʒ]) nesielgta nuosekliai. Buvo atsisakyta vartosenos tradiciją turinčios rašybos *kapričio* (< *capriccio*) – jos vietoje teikiant *kapričo* arba

---

[11] Gana paradoksalu, kad tame pačiame straipsnyje korespondentas baro savininką vietoj *Giu-seppe* pavadino *Giovanni*, o tapytoją vietoj *Vittore – Vittorio*.

[12] Apie morfologinio adaptavimo būtinumą plg. Vaicekauskienė (2007: 186–187).

[13] Tai vienintelis VDU tekstyne rastas pavyzdys.

kapričas (TŽŽ 1985, TŽŽ 2001)[14], – bet paliktas *solfedžio* (< *solfeggio*). Kai vartosena neprieštarauja vidinėms kalbos taisyklėms, ji turėtų būti palaikoma. Ne tik nekaitomas *-o* galūnės žodis *karpačio* neprieštarauja lietuvių kalbos normoms (plg. $DLKG_4$ 2006: 82), bet sistemiškai tinka prie *solfedžio* ir prie į normą grąžintino *kapričio*. Siūloma teikti vartoti pastovaus kirčiavimo vyriškosios giminės (plg. $DLKG_4$ 2006: 64) formą *karpãčio*.

T I R A M I S Ù

Yra įvairių tradicinio itališko deserto *tiramisù* (tariama [tirami'su]) receptų. Pagal pirmąjį šį žodį užfiksavusį žodyną (Zingarelli 1983) – tai „biskvito pagrindu kakavos sluoksniu dengtas pusiau šaltas saldėsis, gaminamas iš maskarponės[15], kiaušinių ir cukraus“. Kaip atsirado *tiramisù*, nėra tiksliai žinoma, bet žodynai sutaria nors dėl pirmos fiksacijos datos – 1980 metai. Pavadinimas sudarytas iš dviejų žodžių *tirami su*[16], kurie pažodžiui išvertus reiškia „pakelk mane“. Turint omenyje perkeltinę veiksmažodinio junginio *tirare su* reikšmę „pakelti kieno nuotaiką, grąžinti jėgas“, šio deserto paskirtis – atgaivinti.

Sprendžiant teoriškai, koks galėtų būti lietuviškas *tiramisu* atitikmuo, turėtų būti aišku, kad tokį pavadinimą padėmeniui versti yra beprasmiška (ir vertinių iki šiol, rodos, nesiūlyta). O dėl aprašomųjų pavadinimų tikslingumo šiame straipsnyje jau pareikšta abejonių: retai kada jie yra pakankamai tikslūs, nėra patogūs vartoti, todėl ir sunkiai prigyja kalbos praktikoje. Visa tai patvirtina ir vartosenos faktai. Nekaitoma forma *tiramisu* lietuviškai jau įsigalėjo, tiesa, kartais vis dar rašoma *Tiramisu* didžiąja raide kaip simbolinis pavadinimas. Pavyzdžių rasta beveik visų linksnių, plg.: *Tiramisu gaminamas paprastai, užtruks vos 30 min.*; *kiekvienoj kavinėj tiramisu skonis vis kitoks*; *tiramisu reikia leisti pastovėti pailsėti*; *prieš patiekdami tiramisu palai-*

---

[14] Forma *kapričio* kaip it. *capriccio* tarimo atitikmuo jau randama 1936 m. *Tarptautinių žodžių žodyne*. Cituodamas Lietuvių kalbos komisijos nutarimą, formai *kapričo* nepritarė ir A. Pakerys (1991: 5).

[15] Forma *maskarponė* (< it. *mascarpone*) jau teikiama kaip norminė (Girčienė, Liutkevičienė 2008: 117). Tačiau tam tikrais atžvilgiais tikslesnė būtų *maskarponas* (plg. argumentus dėl *kalconas* 9 išnašoje).

[16] Italų žodynuose vis dar teikiama pavadinimo rašyba iš dviejų žodžių (*tirami su*) dabar iš esmės nebevartojama.

kykite jį šaldytuve 4 valandas; *desertui mieliausiai renkasi saldųjį tiramisu*; *kada atvažiuosi su tiramisu?*. Sakytinėje kalboje teko girdėti lietuviškai tariant [tira'misu], tačiau nėra jokio kalbinio pagrindo palaikyti tokį kirčiavimą, nepaisant originalo kirčio vietos. Be to, kaip tik galinis kirčiavimas yra būdingas skoliniams su galūne *-u*, plg.: *interviù, kakadù, meniù, reviù, tabù* ir t. t.

Lietuvių kalboje skoliniui *tiramisu* nėra tinkamo pakaito. Žodis *tiramisu* įvardija ypatingą kitos šalies kultūros realiją, kaip skolinys yra plačiai vartojamas kitose pasaulio kalbose[17], o jo fonetinė ir morfologinė sandara neprieštarauja lietuvių kalbos gramatikos normoms. Kaip ir kiti lietuvių kalbos skoliniai su kirčiuotu galiniu *-ù*, jis negali būti kaitomas (plg. $DLKG_4$ 2006: 82), jo giminė – vyriškoji (plg. $DLKG_4$ 2006: 64), kirtis – pastovus.

IŠVADOS

Atsiradus poreikiui lietuviškai įvardyti naują realiją, jos pavadinimas kilmės kalba gali būti pakeistas savu pakaitu arba priimamas kaip skolinys, pritaikytas prie lietuvių kalbos fonetikos ir morfologijos sistemos. Kitų šalių tradiciniai patiekalai yra svetimi lietuviams, kaip ir lietuvių kalbai jų pavadinimai, todėl jiems įvardyti neatrodo tikslinga siūlyti savą žodį. Tuo labiau kad vartosenoje jie plinta kaip skoliniai, o kai vartosena neprieštarauja vidinėms kalbos taisyklėms, ji turėtų būti palaikoma. Pageidautina skolinius fonetiškai adaptuoti atsižvelgiant į kalbos, iš kurios jie ateina, tarimą ir juos įforminti morfologiškai, vengiant formų variantiškumo. Remiantis šiais principais teikiamos vartoti šios trys italų patiekalų pavadinimų formos: *kalcònė* (2-osios kirčiuotės, moteriškosios giminės), *karpãčio* (nekaitomas, vyriškosios giminės) ir *tiramisù* (nekaitomas, vyriškosios giminės).

[17] Tuo galima lengvai įsitikinti, užėjus internete į *tiramisu* „Vikipedijos“ įrašo puslapį.

LITERATŪRA

Andreoli R. 1877: *Vocabolario napoletano-italiano*, Torino.
Crystal D. 2001: *Language and the Internet*, Cambridge: Cambridge University Press.
DELI 1999 tt.: *Dizionario etimologico della lingua italiana*, Bologna: Zanichelli.
DLKG$_4$ 2006: *Dabartinės lietuvių kalbos gramatika*. Red. V. Ambrazas, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.
Girčienė J., Liutkevičienė D. 2008: Sūrių pavadinimų vartosena ir norma. – *Kalbos kultūra* 80, 110–122.
GR 1973 tt.: *Le Grand Robert de la langue française*, Paris: Le Robert.
Grzega J. 2003: Borrowing as a Word-finding process in cognitivie historical onomasiology. – *Onomasiology Online* 4, 23–32.
OED 1974 tt.: *The Oxford English dictionary*, Oxford: OUP.
Pakerys A. 1991: *Tarptautinių žodžių kirčiavimas*, Kaunas: Šviesa.
Pupkis A. 2005: *Kalbos kultūros studijos*, Vilnius: Gimtasis žodis.
Šiupienienė A. 2005: *Į pagalbą valgiaraščių tvarkytojams*, Vilnius: Ciklonas.
TŽŽ 1985: *Tarptautinių žodžių žodynas*, Vilnius: Vyriausioji enciklopedijų redakcija.
TŽŽ 2001: *Tarptautinių žodžių žodynas*, Vilnius: Alma littera.
Vaicekauskienė L. 2007: *Naujieji lietuvių kalbos svetimžodžiai*, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
VV TŽŽ 2003: V. Vaitkevičiūtė. *Tarptautinių žodžių žodynas* (elektroninis leidimas).
Zingarelli N. 1983$_{10}$: *Vocabolario della lingua italiana*, Bologna: Zanichelli.

Gauta 2009 12 14

ON THREE BORROWINGS FROM ITALIAN CUISINE

Summary

The paper discusses three Italian borrowings which have recently become very popular in Lithuania; they refer to the dishes *calzone, carpaccio* and *tiramisù*. On the basis of onomasiologic research and the criteria adopted for standardising borrowings, each of the above borrowings is analysed from several points of view: language history, semantics, morphological structure, usage and relation with the Lithuanian language system.

When adapting the borrowing, it should be decided which is better: a morphologically and phonetically adapted (to Lithuanian) unit or a Lithuanian lexical unit.

It is generally held that to refer to foreign realia, the adapted variant is more suitable than the native equivalent. Moreover, the words like *calzone, carpaccio* and *tiramisu* usually spread in language like borrowings, and the users take efforts to grammatically adapt them (however, a large variety of forms has been noticed).

When the actual usage does not violate the rules of the language system, it should be supported. After the analysis of each of the three words, the following forms have been suggested for use: *kalcònė* (2nd accentuation pattern, feminine gender), *karpãčio* (uninflected, masculine gender) and *tiramisù* (uninflected, masculine gender).

STEFANO M. LANZA
Vytauto Didžiojo universitetas
K. Donelaičio g. 58, LT-44248 Kaunas
s.lanza@hmf.vdu.lt